

Министерство на земеделието, храните и горите

**Оперативен анализ
за основни земеделски култури**

(Бюлетин № 38/2020)

София, 24 септември 2020 г.

Съдържание

1.	Проведени основни мероприятия в растениевъдството към 17.09.2020 г.	3
1.1	Жътва на есенници	3
1.2	Реколта от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно	4
1.3	Площи и производство на тютюн	4
1.4	Площи и производство на зеленчуци, дини, пъпеши и ягоди	5
1.5	Площи и производство на домати в оранжерии, краставици и зеле	5
1.6	Площи и производство от трайни насаждения	6
1.7	Площи и производство от етерично-маслени култури	7
2.	Външна търговия с основни земеделски култури	7
2.1	Зърнени и маслодайни култури	7
2.2	Плодове и зеленчуци	8
3.	Цени	8
3.1	Зърнени и маслодайни култури	8
3.2	Плодове и зеленчуци	9

Забележка: Материалът включва оперативни данни, които нямат статистически характер, а служат само като ориентир за текущото състояние на пазара, в т. ч.: оперативна информация относно проведените основни селскостопански мероприятия по данни от областните дирекции „Земеделие“, Интегрираната система за администриране и контрол (ИСАК) и текуща информация относно товарите с основни зърнени и маслодайни култури, преминали границите на страната чрез основните пристанища.

1. Проведени основни мероприятия в растениевъдството към 17.09.2020 г.

1.1 Жътва на есенници

По оперативни данни, към 17.09.2020 г. жътвата на основните есенни култури е приключила на 100%. Продукцията от ечемик и ръж е съответно с 2,4% и 26,1% над отчетената по същото време на 2019 г., основно вследствие на по-големия размер засети площи, като при ръжта е налице и повишение на средния добив. Производството на пшеница, маслодайна рапица и тритикале е под миналогодишното, поради намаление на средните добиви и/или реколтираните площи.

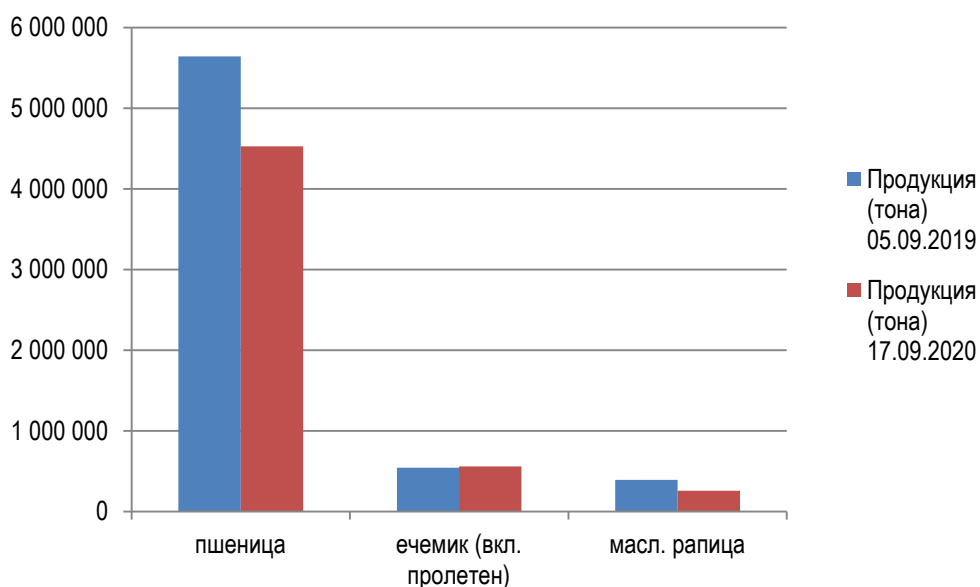
Жътва на есенници към 17.09.2020 г.

	17.09.2020					Изменение на годишна база, %			
	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	% реколтирани площи	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
Пшеница	1 176 048	1 176 048	100,0%	4 626 318	393	3,9%	3,9%	-20,6%	-23,7%
ечемик (вкл. пролетен)	138 059	138 059	100,0%	560 037	406	18,5%	18,6%	2,4%	-13,5%
маслодайна рапица	114 732	114 732	100,0%	257 614	225	-24,8%	-24,8%	-35,7%	-14,4%
ръж	6 861	6 861	100,0%	15 640	228	17,0%	17,0%	26,1%	7,5%
тритикале	13 824	13 824	100,0%	42 001	304	1,9%	1,9%	-3,1%	-4,7%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ИСАК, обработени от МЗХГ

Забележка: Площи за реколтиране = Засети площи – Пропаднали площи

Продукция от основни есенни култури към 17.09.2020 г., сравнено със същия период на 2019 г.

1.2 Реколта от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно

До момента са реколтирани близо 91% от площите с маслодаен слънчоглед и 56% от тези с царевица. На този етап прибраните количества са съответно с 10,1% и 21,5% по-малко спрямо година по-рано, като негативният ефект от понижаване на добивите в резултат на сушата през настоящата стопанска година е частично компенсирани от увеличение на площите с двете култури.

Реколта от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно към 17.09.2020 г.

	17.09.2020					Изменение на годишна база, %			
	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	% реколтирани площи	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
маслодаен слънчоглед*	809 833	735 154	90,8%	1 475 140	201	8,9%	3,2%	-10,1%	-12,6%
царевица за зърно*	574 504	319 155	55,6%	1 515 982	475	26,1%	12,9%	-21,5%	-30,5%

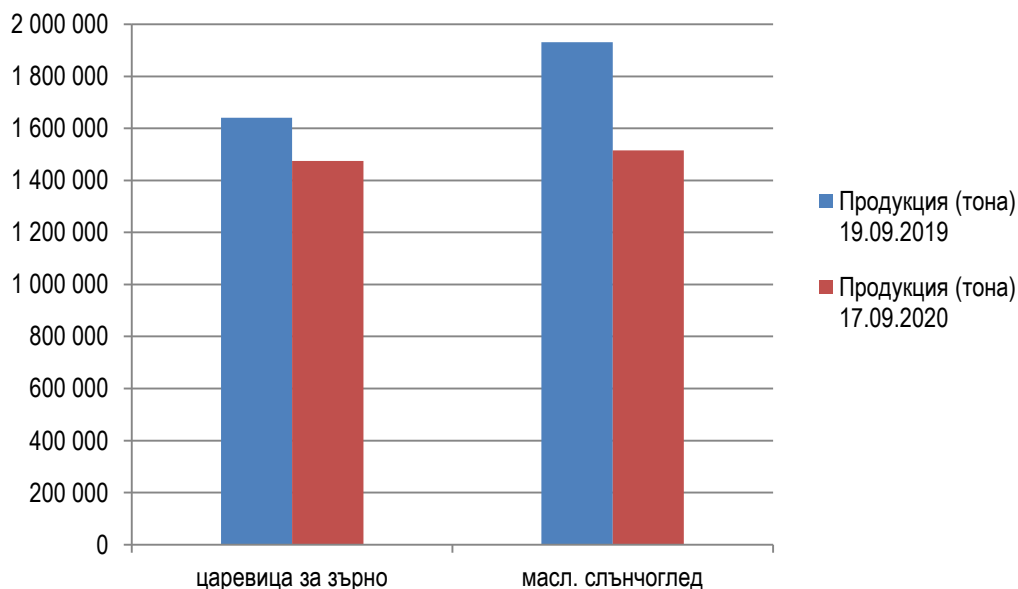
Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ИСАК, обработени от МЗХГ

Забележка: Площи за реколтиране = Засети площи – Пропаднали площи

*Информацията е съгласно подадени данни от ОДЗ към 18.09.2020 г.

**Площите за реколтиране при слънчоглед и царевица намаляват поради увеличение на пропадналите площи. Част от събраната продукция от царевица за зърно е прибрана за силаж поради засушаването.

Продукция от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно към 17.09.2020 г., сравнено със същия период на 2019 г.

1.3 Площи и производство на тютюн

Според последните оперативни данни, прибраните количества тютюн от типовете „Ориенталски“, „Вирджиния“ и „Бърлей“ са с между 18,8% и 51,7% по-малко на годишна

база. Това се дължи основно на намаление на площите с тютюневи насаждения, а при тютюн тип „Бърлей“ се отчита и съществено по-нисък среден добив.

Площи и производство на тютюн към 17.09.2020 г.

	17.09.2020				Изменение на годишна база, %			
	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
Тютюн- Ориенталски	2 614	2 578	3 747	145	-15,4%	-16,0%	-18,8%	-3,3%
Тютюн- Вирджиния	1 259	1 157	1 208	104	-31,4%	-26,9%	-28,4%	-2,8%
Тютюн- Бърлей	280	261	448	172	-21,8%	-26,9%	-51,7%	-33,8%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ИСАК, обработени от МЗХГ

1.4 Площи и производство на зеленчуци, дини, пъпеши и ягоди

Оперативните данни към средата на септември 2020 г. сочат ръст на продукцията от дини и пъпеши респективно с 25,8% и 57,2% спрямо същия период на 2019 г. Основен принос за това имат повечето засадени и реколтирани до момента площи, като при пъпешите се наблюдава и увеличение на средния добив от декар. Засега производството на картофи, пипер и домати от открити площи изостава с между 2,3% и 38,9% спрямо година по-рано, което се обяснява донякъде с по-късното прибиране на реколтата тази година.

Площи и производство на зеленчуци, дини, пъпеши и ягоди към 17.09.2020 г.

	17.09.2020				Изменение на годишна база, %			
	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
картофи	9 659	6 187	100 539	1 625	-6,0%	-16,9%	-2,3%	17,5%
домати на открито	2 740	2 376	35 692	1 502	-20,3%	-26,9%	-38,9%	-16,4%
пипер на открито	2 581	2 399	29 051	1 211	-3,4%	-5,7%	-13,8%	-8,6%
дини	4 624	4 144	74 815	1 805	24,9%	27,7%	25,8%	-1,5%
пъпеши	2 737	2 539	25 606	1 009	52,3%	44,6%	57,2%	8,7%
ягоди на открито	698	698	5 263	754	-34,7%	-29,6%	-37,1%	-10,7%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ИСАК, обработени от МЗХГ

1.5 Площи и производство на домати в оранжерии, краставици и зеле

До момента в оранжерии са произведени 36 063 тона домати и 37 816 тона краставици. Започна третото зареждане с краставици и домати в оранжерии.

Продължава реколтирането на открити площи, засадени с краставици и зеле, като са прибрани съответно 10 570 тона и 9 495 тона.

Площи и производство на оранжерийни домати, краставици (от открити площи и оранжерии) и зеле към 17.09.2020 г.

	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
домати в оранжерии	454	464**	36 063	7 772
краставици в оранжерии	276	402**	37 816	9 407
краставици на открити площи*	777	757	10 570	1 396
зеле	1 359	403	9 495	2 356

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ИСАК

Забележка: За културите оранжерийни домати, краставици и зеле не може да се изчисли изменение на годишна база, тъй като те са включени в оперативното наблюдение от 2020 г.

* включва и корнишони

** Данните са за разгънати реколтирани площи.

1.6 Площи и производство от трайни насаждения

По оперативни данни, към 17 септември 2020 г. събраното количество сливи е с 41,5% повече спрямо година по-рано, в резултат на увеличение както на реколтираните площи, така и на средния добив от декар. При крушите също е налице нарастване на производството на годишна база, макар и по-слабо – с 2,3%. Вследствие на забавения темп на прибиране на реколтата и/или по-ниските средни добиви, засега продукцията от останалите наблюдавани трайни насаждения е в границите от 29% (при прасковите) до 64% (при винените лозя) под миналогодишната.

Реколтирани са и 573 ха с орехи, като производството възлиза на 698 тона.

Площи и производство от трайни насаждения към 17.09.2020 г.

	17.09.2020				Изменение на годишна база, %		
	Засадени площи (вкл. млади, неплододаващи) (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
ябълки	3 490	735	5 264	716	-43,4%	-51,2%	-13,8%
круши	604	238	1 239	521	-2,8%	2,3%	5,3%
праскови	2 951	2 776	20 617	743	-29,1%	-29,2%	-0,1%
сливи	11 139	6 618	46 044	696	15,9%	41,5%	22,1%
кайсии	3 110	1 843	6 932	376	-33,3%	-60,2%	-40,3%
орехи*	15 258	573	698	122	-	-	-
малини	1 940	1 834	4 185	228	-10,4%	-54,6%	-49,3%
лозя винени	25 289	6 253	31 585	505	-59,3%	-63,9%	-11,4%
лозя десертни	2 126	1 706	8 829	518	-42,7%	-50,3%	-13,4%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ИСАК, обработени от МЗХГ

*За орехите не може да се изчисли изменение на годишна база, тъй като те са включени в оперативното наблюдение от 2020 г.

1.7 Площи и производство от етерично-маслени култури

На този етап производството на лавандула е с 2,8% над отчетеното по същото време на 2019 г., като по-големият размер реколтирани площи неутрализира негативния ефект от понижението на средния добив от декар.

Площи и производство от етерично-маслени култури към 17.09.2020 г.

	17.09.2020				Изменение на годишна база, %		
	Засадени площи (вкл. млади, неплододаващи) (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
лавандула	20 889	16 172	69 584	430	20,0%	2,8%	-14,3%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ИСАК, обработени от МЗХГ

2. Външна търговия с основни земеделски култури

2.1 Зърнени и маслодайни култури

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година юли - юни (пшеница, ечемик и рапица)

През периода 14 – 20 септември 2020 г. през Пристанище Варна¹ не са преминавали товари с пшеница, ечемик и рапица за експорт. Общо изнесеното количество пшеница през порта от началото на пазарната 2020/21 година до момента е с 53,5% под отчетеното за същия период на миналия сезон, докато при ечемика се отчита ръст от близо 90%. Все още не е реализиран износ на рапица от новата реколта.

Износ на пшеница, ечемик и рапица от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона

Продукти	29.06.2019 – 20.09.2019	29.06.2020 – 20.09.2020	Изменение на годишна база
пшеница	761 370	353 794	-53,5%
ечемик	34 665	65 728	89,6%
рапица	80 246	0	-

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

До момента не е осъществен износ на пшеница, ечемик и рапица от реколтата `2020 през „Пристанище Бургас“ ЕАД, опериращо на терминал Бургас – Изток 1.

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година септември – август (царевица и слънчоглед)

През последната седмица през „Пристанище Варна“ ЕАД са изнесени първите количества царевица от началото на настоящия пазарен сезон - 55,3 хил. тона, в резултат

¹ През последните няколко години Пристанище Варна формира около 50% от общия експорт на пшеница и царевица и около 30% от този на ечемик, слънчоглед и рапица.

на което към 20 септември 2020 г. експортът бележи ръст от 64,8% на годишна база. Все още през порта не са преминавали товари със слънчоглед от новата реколта.

Износ на царевица и слънчоглед от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона

Продукти	31.08.2019 – 20.09.2019	31.08.2020 – 20.09.2020	Изменение на годишна база
царевица	33 547	55 281	64,8%
слънчоглед	-	-	-

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

Към 20 септември 2020 г. не е отчетен износ на царевица и слънчоглед – реколта ` 2020 от „Пристанище Бургас“ ЕАД.

От началото на юли 2020 г. до момента не е регистриран внос на зърнени и маслодайни култури през наблюдаваните пристанищни терминали във Варна и Бургас.

Информацията за търговията с основните зърнени и маслодайни култури по данни на Националния статистически институт, включена в Бюлетин № 37/2020, ще бъде актуализирана след публикуване на официални данни за внос и износ за м. юли 2020 г.

2.2 Плодове и зеленчуци

Актуализация на информацията за внос и износ на плодове и зеленчуци, публикувана в Бюлетин № 37/2020, ще бъде направена след предоставяне на данни от Националния статистически институт.

3. Цени

3.1 Зърнени и маслодайни култури

Към 16 септември 2020 г. средната изкупна цена на слънчогледа нараства с 8% на седмична база, а тези на ечемика, пшеницата и царевицата – в рамките на 0,4% - 2,1%. Единствено при рапицата се отчита леко седмично поевтиняване, с 0,4%.

Средни изкупни цени на основни зърнени и маслодайни култури към 16.09.2020 г., лв./тон без ДДС

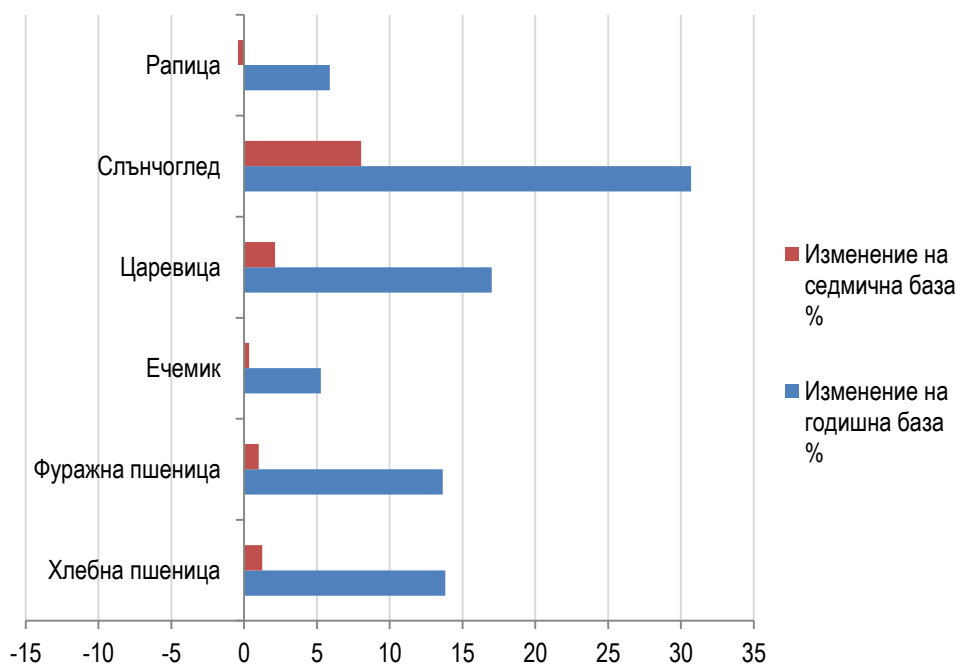
	18.09.2019	09.09.2020	16.09.2020	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
хлебна пшеница	282	317	321	13,8	1,3
фуражна пшеница	264	297	300	13,6	1,0
ечемик	265	278	279	5,3	0,4
царевица	247	283	289	17,0	2,1
слънчоглед	534	646	698	30,7	8,0
рапица	680	723	720	5,9	-0,4

Източник: данни на САПИ ЕООД (средноседмични цени), обработени от МЗХГ

Основните зърнени и маслодайни култури продължават да се търгуват на по-високи цени отколкото по същото време на миналата година. Поскъпването е в границите от 5,3% до 30,7%, най-значително при слънчогледа.

Изменение на изкупните цени на основни зърнени и маслодайни култури към 16.09.2020 г.

3.2 Плодове и зеленчуци

В рамките на последната седмица се наблюдава понижаване на средните цени на едро на краставиците, картофите, ябълките и оранжерийните домати на тържищата от 0,8% до 9,6%. Леко поскъпване на седмична база е налице при пипера (зелен и червен) и десертното грозде – от 2,3% до 4,8%, а по-съществено – при дините, прасковите и доматиите от открити площи – с между 11,6% и 21,6%. Цената на зелето се запазва на нивото от предходната седмица.

Средни цени на едро на основни плодове и зеленчуци към 18.09.2020 г., лв./кг

	20.09.2019	11.09.2020	18.09.2020	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
картофи	0,68	0,67	0,62	-8,8	-7,5
картофи (пресни)	*	*	*	-	-
домати (оранжерийни)	2,00	1,78	1,61	-19,5	-9,6
домати (открити площи)	1,25	1,02	1,24	-0,8	21,6
домати (внос)	*	*	*	-	-
краставици (оранжерийни)	1,50	1,39	1,28	-14,7	-7,9

	20.09.2019	11.09.2020	18.09.2020	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
краставици (открити площи)	*	1,26	1,25	-	-0,8
пипер (зелен)	1,05	1,04	1,09	3,8	4,8
пипер (червен)	1,31	1,28	1,31	0,0	2,3
зеле	0,56	0,65	0,65	16,1	0,0
дини	0,57	0,43	0,48	-15,8	11,6
пъпеши	*	*	*	-	-
праскови	*	1,43	1,64	-	14,7
череша	*	*	*	-	-
ябълки	0,93	1,50	1,38	48,4	-8,0
сливи	*	*	*	-	-
круши	*	*	*	-	-
десертно грозде	*	1,51	1,55	-	2,6

Източник: данни на ДКСБТ, обработени от МЗХГ

* Няма данни

Сравнявайки със същия период на миналата година, цената на едро на ябълките бележи ръст от 48,4%. При зеления пипер и зелето също се отчита поскъпване на годишна база, но по-умерено – съответно с 3,8% и 16,1%. От друга страна, домати (полски и оранжерийни), картофите, дините и оранжерийните домати се търгуват на цени, в границите от 0,8% до 19,5% под миналогодишните.

Изменение на цените на едро на основни плодове и зеленчуци към 18.09.2020 г.

